

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проєктами

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
Міжнародні валютно-кредитні та фінансові відносини

підготовки бакалаврів
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес»
денної (очної) форми навчання

Луцьк 2024

Силабус освітнього компонента «Міжнародні валютно-кредитні та фінансові відносини» підготовки бакалаврів галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес».

Розробник: Корнелюк Ольга Антонівна, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

А.О. БОЯР

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та управління проєктами, протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

А.О. БОЯР

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 Міжнародні відносини 292 Міжнародні економічні відносини ОПП «Міжнародний бізнес» Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 210/7		Рік навчання: 2024-2025
		Семестр: 5-й, 6-й
		Лекції: 36 год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) 34 год.
		Самостійна робота: 128 год.
		Консультації: 12 год.
		Форма контролю: 5 семестр – екзамен, 6 семестр – екзамен,
Мова викладання		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: Корнелюк Ольга Антонівна

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами

Контактна інформація: Olga.Korneliuk@vnu.edu.ua, каб. 322, корпус А.

Розклад занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

Дисципліна «Міжнародні валютно-кредитні та фінансові відносини» є важливою складовою підготовки бакалаврів за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес». Вона спрямована на формування системних знань і навичок, які необхідні для глибокого розуміння механізмів функціонування міжнародних валютних і кредитних ринків, аналізу фінансових процесів на міжнародному рівні, а також прийняття обґрунтованих управлінських рішень у цій сфері. У рамках цього курсу здобувачі освіти отримають знання про основні аспекти міжнародних валютно-кредитних відносин, зокрема про структуру та функціонування міжнародної валютної системи, різні форми міжнародних кредитів, особливості діяльності міжнародних банків та фінансових інститутів. Значну увагу приділено аналізу сучасних тенденцій та викликів у сфері міжнародних фінансів, таких як глобалізація фінансових ринків, валютні кризи, роль криптовалют і цифрових активів, а також вплив політичних і економічних факторів на глобальні фінансові процеси. Здобувачі освіти також здобудуть навички практичного застосування отриманих знань для аналізу економічних і фінансових показників, оцінки ризиків і можливостей, що виникають у процесі міжнародної фінансової діяльності. Курс дозволить набути необхідних компетенцій для подальшої професійної діяльності у

сфері міжнародного бізнесу, міжнародних фінансів, банківської справи та державного управління економікою.

2. Пререквізити: Теорія міжнародних економічних відносин, Світова економіка та кон'юнктура світових ринків.

3. Постреквізити: Економіка фірми, Міжнародна торгівля.

4. Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента «Міжнародні валютно-кредитні та фінансові відносини» є надання студентам всебічних знань про принципи та механізми функціонування міжнародних фінансових систем, розвиток навичок аналітичного мислення та здатності приймати ефективні фінансові рішення у міжнародному середовищі. Курс покликаний сприяти формуванню у студентів розуміння глобальних фінансових процесів і підготовці їх до успішної кар'єри у галузі міжнародної економіки та бізнесу.

Завдання освітнього компонента: забезпечити розуміння основних теоретичних концепцій міжнародних валютних і кредитних відносин; надати знання про структуру та функціонування міжнародної валютної системи, включаючи основні типи валютних курсів, механізми їх регулювання та вплив на національні економіки; вивчити особливості та типи міжнародних кредитів, розглянути практичні аспекти їх використання у міжнародній торгівлі та інвестиціях; ознайомити з діяльністю та роллю міжнародних фінансових організацій у забезпеченні фінансової стабільності та розвитку світової економіки; розвинути вміння аналізувати ризики, пов'язані з міжнародними фінансовими операціями, та розробляти стратегії управління ними; сформувати практичні навички використання фінансових інструментів для забезпечення ефективності міжнародної економічної діяльності; залучити студентів до критичного аналізу сучасних тенденцій у сфері міжнародних фінансів, таких як глобалізація, фінансова інтеграція, розвиток цифрових валют та інших інновацій у фінансовому секторі.

5. Форми та методи навчання: інтерактивна лекція (вербальні та ілюстративно-демонстраційні методи: розповідь, пояснення, дискусія, презентація, демонстрація, запитання-відповідь, мозковий штурм), семінари, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань, аналіз фінансової звітності, самостійна робота з літературою та електронними ресурсами, проблемно-орієнтоване навчання, електронне тестування, опитування, консультації.

6. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

ФК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ФК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики

та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ПРН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

ПРН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

ПРН25. Презентувати результати дослідження, на базі яких розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

7. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				Метод контролю*/ Бали
		Лек.	Практ	Сам.роб	Конс.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Гроші в сучасній ринковій економіці. Фінансові посередники. Фінансові системи.						
Тема 1. Сутність та походження грошей	10	2	1	6	1	ДС/3
Тема 2. Теорії грошей	9	2	1	6		ДС/2
Тема 3. Грошовий обіг і грошова маса	11	2	2	6	1	ДС/5
Тема 4. Грошовий ринок та грошові системи	11	2	2	6	1	ДС/5
Тема 5. Інфляція та грошові реформи. Грошово-кредитна політика	11	2	2	6	1	ДС/5
Тема 6. Сутність, форми, види та роль кредиту	11	2	2	6	1	ДС/4
Тема 7. Фінансове посередництво	12	2	2	7	1	ДС/4
Тема 8. Валютний ринок і валютні системи	10	1	2	7		ДС/4
Тема 9. Міжнародні валютно-фінансові інститути	10	1	2	7		ДС/4
Тема 10. Поняття, класифікація та структура фінансових систем.	11	2	2	7		ДС/4
Тест № 1						60
Всього за змістовим модулем 1	106	18	18	64	6	100
Змістовий модуль 2. Міжнародні фінанси в світовому валютному та фінансовому середовищі						
Тема 11. Система міжнародних фінансів і глобалізація світового фінансового середовища	10	2	1	6	1	ДС/3
Тема 12. Світова фінансова система. Світова валютна система та принципи її функціонування	9	2	1	6		ДС/2

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма підсумкового контролю з дисципліни – екзамен; він складається наприкінці кожного з двох семестрів, протягом яких вивчається освітній компонент. Якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни та отримав не менше 75 балів, отримана сума балів може бути зарахована як підсумкова за згодою студента. В інших випадках, студент складає іспит у формі тесту в програмі Office-365 (Forms). Тест для складання іспиту містить 60 питань, тривалість виконання – 2,5 години. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів ВНУ імені Лесі Українки – https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf

Тематичне відображення семінарських питань:

Змістовий модуль 1. Гроші в сучасній ринковій економіці. Фінансові посередники. Фінансові системи.

Семінар 1. Сутність та походження грошей. Теорії грошей

1. Історичні передумови виникнення грошей. Економічний зміст грошей та їх трансформація в сучасних умовах.
2. Еволюція форм грошей: від бартеру до цифрових валют.
3. Основні функції грошей та їх розвиток в різні історичні періоди. Вплив грошей на економічні процеси та суспільні відносини.
4. Основні положення класичних теорій грошей.
5. Неокласичні та кейнсіанські теорії грошей: порівняльний аналіз.
6. Сучасні монетаристські підходи до теорії грошей.
7. Грошові ілюзії та психологічні аспекти функціонування грошей.

Семінар 2. Грошовий обіг і грошова маса

1. Сутність та структура грошового обігу.
2. Грошова маса: визначення, склад та фактори формування.
3. Монетарні агрегати та їх роль у грошовій системі.
4. Закон грошового обігу та швидкість обігу грошей.
5. Взаємозв'язок між грошовою масою та економічними процесами.

Семінар 3. Грошовий ринок та грошові системи

1. Сутність та структура грошового ринку.
2. Попит та пропозиція грошей: фактори впливу.
3. Особливості функціонування міжбанківського ринку.
4. Типи грошових систем та їх еволюція.
5. Регулювання грошового ринку: інструменти та методи.

Семінар 4. Інфляція та грошові реформи. Грошово-кредитна політика

1. Причини та види інфляції: порівняльний аналіз.
2. Соціально-економічні наслідки інфляції.
3. Державна політика боротьби з інфляцією: ефективність та виклики.
4. Сутність та види грошових реформ.

5. Грошово-кредитна політика: мета, завдання та інструменти.

Семінар 5. Валютний ринок і валютні системи

1. Сутність та структура валютного ринку.
2. Валютні операції та їх типи.
3. Валютний курс: механізм формування та вплив на економіку.
4. Системи валютного регулювання: порівняння міжнародного досвіду.
5. Валютні резерви та їх роль у стабілізації національної валюти.

Семінар 6. Сутність, форми, види та роль кредиту

1. Сутність кредиту та його функції в економіці.
2. Форми та види кредиту: переваги та недоліки.
3. Кредитна політика: мета, принципи та інструменти.
4. Роль кредиту в розвитку економіки: макро- та мікроекономічний аспекти.
5. Ризики та проблеми кредитування в сучасних умовах.

Семінар 7. Фінансове посередництво

1. Сутність фінансового посередництва та його значення для економіки.
2. Основні інститути фінансового посередництва: банківська система та небанківські фінансові установи.
3. Функції та види фінансових посередників.
4. Роль центральних банків у фінансовій системі: функції, завдання та вплив на економіку.
5. Комерційні банки: структура, основні функції та види операцій.

Семінар 8. Міжнародні валютно-фінансові інститути

1. Основні міжнародні валютно-фінансові інститути: структура та функції.
2. Міжнародний валютний фонд (МВФ) та його роль у стабілізації світової економіки.
3. Світовий банк: мета, завдання та основні напрями діяльності.
4. Регіональні валютно-фінансові інститути: порівняльний аналіз.
5. Вплив міжнародних валютно-фінансових інститутів на економічний розвиток країн.

Семінар 9. Поняття, класифікація та структура фінансових систем.

Фінансові системи зарубіжних країн та України

1. Сутність та структура фінансової системи.
2. Класифікація фінансових систем: національні, регіональні та глобальні.
3. Особливості функціонування фінансових систем у розвинених та країнах, що розвиваються.
4. Порівняльний аналіз фінансових систем України та зарубіжних країн.
5. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи України.

Змістовий модуль 2. Міжнародні фінанси в світовому валютному та фінансовому середовищі

Семінар 1. Глобалізація світового фінансового середовища. Світова валютна система

1. Поняття та складові системи міжнародних фінансів.
2. Вплив глобалізації на міжнародне фінансове середовище.
3. Структура та еволюція світової фінансової системи.

4. Поняття та основні елементи світової валютної системи.
5. Принципи функціонування сучасної світової валютної системи.
6. Вплив глобальних криз на світову валютну систему.

Семінар 2. Міжнародні розрахунки

1. Сутність та види міжнародних розрахунків.
2. Механізми проведення міжнародних розрахунків.
3. Інструменти міжнародних розрахунків (акредитив, інкасо, банківський переказ тощо).
4. Ризики у міжнародних розрахунках та методи їх мінімізації.
5. Роль міжнародних організацій у регулюванні міжнародних розрахунків.

Семінар 3. Платіжний баланс

1. Структура та значення платіжного балансу.
2. Основні розділи платіжного балансу: поточний рахунок, рахунок капіталу та фінансовий рахунок.
3. Методологія складання платіжного балансу.
4. Дефіцит та профіцит платіжного балансу: причини та наслідки.
5. Вплив платіжного балансу на макроекономічну стабільність країни.

Семінар 4. Міжнародний валютний ринок

1. Сутність і функції міжнародного валютного ринку.
2. Основні учасники міжнародного валютного ринку.
3. Валютні курси: види та фактори, що впливають на їх формування.
4. Валютні операції: спотові, форвардні, ф'ючерсні та опціонні.
5. Регулювання міжнародного валютного ринку: інститути та механізми.

Семінар 5. Міжнародний кредитний ринок

1. Сутність та структура міжнародного кредитного ринку.
2. Види міжнародних кредитів та їх особливості.
3. Основні інструменти міжнародного кредитного ринку.
4. Ризики на міжнародному кредитному ринку та методи їх управління.
5. Роль міжнародних фінансових інституцій на кредитному ринку.

Семінар 6. Міжнародний ринок цінних паперів

1. Сутність і структура міжнародного ринку цінних паперів.
2. Основні види цінних паперів на міжнародному ринку.
3. Процес емісії та обігу цінних паперів на міжнародних ринках.
4. Регулювання міжнародного ринку цінних паперів.
5. Вплив міжнародних подій на ринок цінних паперів.

Семінар 7. Офшорні центри у міжнародній податковій системі. Відмивання «брудних» грошей

1. Основні принципи міжнародного оподаткування.
2. Роль та функції офшорних центрів у міжнародній податковій системі.
3. Механізми запобігання відмиванню «брудних» грошей у міжнародних фінансових операціях.
4. Регулювання транснаціональних корпорацій у контексті міжнародного оподаткування.
5. Міжнародні угоди та організації, спрямовані на боротьбу з фінансовими злочинами.

Семінар 8. Міжнародний фінансовий менеджмент. Ризики в міжнародній діяльності

1. Сутність та завдання міжнародного фінансового менеджменту.
2. Інвестиційні рішення в умовах міжнародного середовища.
3. Види ризиків у міжнародній економічній діяльності.
4. Стратегії управління фінансовими ризиками в міжнародній діяльності.
5. Ризики, пов'язані з іноземними інвестиціями.
6. Роль страхування у мінімізації ризиків у міжнародній діяльності.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є екзамен

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Валютно-фінансові операції в міжнародному бізнесі: навчальний посібник [Електронний ресурс] / укладачі: Т.В. Андросова, Л.Л. Носач, К.Ю. Величко, І.Ю. Мелушова, О.І. Печенка. Х. : ХДУХТ, 2019. 217 с. https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/10416/1/Androsova_handbook_VFOMB_2019.pdf
2. Васютинська Л.А. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник. Одеса: 2017. 310 с.
3. Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.
4. Гроші та кредит: навчальний посібник / Щетинін А. І. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.
5. Задоя А.О. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Частина 1 / А.О. Задоя, А.С. Магдіч, О.А. Задоя. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 142 с.
6. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навчальний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
7. Міжнародні валютно-фінансові відносини: конспект лекцій для студентів для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» Ч1.[Електронний ресурс] /Укладачі: Величко К.Ю., Тищенко О.О., Печенка О.І. Х. : ХДУХТ, 2019. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12см – Назва з тит. екрана.

8. Міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс] : підручник / за заг. ред. А. І. Крисоватого, Р. Є. Зварича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 662 с.
9. Міжнародні економічні відносини та світова політика. Частина 1: Навчальний посібник / Лютак О.М., Баула О.В., Галазюк Н.М., Зелінська О.М., Корольчук Л.В., Кравчук П.Я., Урбан О.А., Полянська Т.О. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. 324 с.
10. Міжнародні фінанси: навч. посіб. для студ., які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка», спеціалізацією «Міжнародна економіка» за денною формою навчання / І. М. Грінько. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
11. International finance: training manual, 5th edition, revised and enlarged. Edited by Yuriy Kozak. Kiev – Chisinau – Katowice – New York – Tbilisi: CUL, 2015. 287 p.